

**Warunki i zasady
udzielania bezzwrotnej pomocy finansowej
przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa**

**ROZDZIAŁ I
PODSTAWY PRAWNE**

§ 1

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa (zwany dalej „KOWR”) może udzielać bezzwrotnej pomocy finansowej na wspieranie przedsięwzięć określonych w art. 24 ust. 12 ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (Dz. U. z 2022 r., poz. 2329, ze zm.), dalej zwanej „ugnrSP”, w ramach środków określanych corocznie w planie finansowym Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa (zwanego dalej „Zasobem”), z zachowaniem powszechnie obowiązujących przepisów prawa oraz niniejszych *Warunków i zasad udzielania bezzwrotnej pomocy finansowej przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa* (zwanymy dalej „*Warunkami*”).

**ROZDZIAŁ II
CEL POMOCY**

§ 2

1. Bezzwrotna pomoc finansowa, o której mowa w § 1 *Warunków*, udzielana jest w formie refinansowania bezpośrednich wydatków poniesionych przez Beneficjenta na pokrycie kosztów realizacji własnego przedsięwzięcia, które może dotyczyć:
  - 1) budowy, remontu oraz przebudowy:
    - a) budynków i lokali, obiektów infrastruktury technicznej oraz innego majątku, przekazanego na podstawie art. 43 ust. 2 i art. 44 ugnrSP,
    - b) urządzeń, obiektów i sieci: energetycznych, wodnokanalizacyjnych, ciepłowniczych oraz telekomunikacyjnych, przekazanych na podstawie art. 24 ust. 6 ugnrSP,

- c) budowy, remontu oraz przebudowy dróg na nieruchomościach przekazanych przez Krajowy Ośrodek na rzecz jednostek samorządu terytorialnego,
bez uprzedniego doprowadzenia ich do należytego stanu technicznego;
  - 2) działalności wydawniczej, prowadzenia badań naukowych, szkoleń, konferencji, seminariów i konkursów w zakresie zadań KOWR, na podstawie art. 24 ust. 12 pkt 2 ugrnrSP;
  - 3) przedsięwzięć edukacyjnych, kulturalnych, sportowych i turystycznych oraz działalność z zakresu kultury fizycznej i zdrowia publicznego na obszarach wiejskich, na podstawie art. 24 ust. 12 pkt 4 ugrnrSP;
  - 4) wsparcia działalności podmiotów realizujących zadania w obszarze umacniania i doskonalenia hodowli roślin uprawnych oraz hodowli zwierząt gospodarskich, ochrony środowiska, a także zapobiegania pożarom, klęskom żywiołowym i innym miejscowym zagrożeniom na obszarach wiejskich na podstawie art. 24 ust. 12 pkt 5 ugrnrSP.
2. Bezzwrotna pomoc finansowa na przedsięwzięcia, o których mowa w ust. 1 pkt 2-4 *Warunków*, dotyczy w szczególności realizacji przedsięwzięć związanych z rozwojem obszarów wiejskich mających na celu:
- 1) poprawę warunków życia na obszarach wiejskich w zakresie gospodarczym, środowiskowym i społecznym poprzez podejmowanie działań zmierzających do poprawy jakości życia, podnoszenia kwalifikacji zawodowych osób młodych, aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych i starszych oraz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu;
  - 2) rozpowszechnianie kultury i folkloru wiejskiego oraz rozwój turystyki;
  - 3) propagowanie wśród osób zamieszkałych na obszarach wiejskich zdrowego trybu życia, promocji zdrowia oraz kultury fizycznej;
  - 4) podejmowanie działań w zakresie ochrony środowiska, przeciwdziałania pożarom i innym klęskom żywiołowym na obszarach wiejskich;
  - 5) racjonalne zagospodarowanie mienia Zasobu oraz ochronę obiektów zabytkowych Zasobu;
  - 6) upowszechnianie postępu biologicznego w rolnictwie w zakresie hodowli roślin uprawnych oraz hodowli zwierząt gospodarskich, w tym dotyczących działań promocyjnych, informacyjnych oraz edukacyjnych.

3. W ramach wsparcia rozwoju obszarów wiejskich mogą być również realizowane na obszarach wiejskich inwestycje budowlane polegające na budowie (jak również rozbudowie, przebudowie lub remoncie) obiektów infrastruktury wiejskiej innych niż przekazane na podstawie art. 43 i 44 ugnrSP w celu dostosowania ich do pełnienia funkcji społecznych, edukacyjnych, turystycznych czy kulturalnych pod warunkiem, że ich przeznaczenie będzie spełniać przesłankę wskazaną w art. 24 ust. 12 pkt 4 lub 5 ugnrSP.

§ 3

1. Bezzwrotna pomoc finansowa na przedsięwzięcia określone w § 2 ust. 1 pkt 1 *Warunków* może być udzielana w wysokości do 100% kosztów przedsięwzięcia, z zastrzeżeniem, że nie może ona przekroczyć nakładów niezbędnych do doprowadzenia do należytego stanu technicznego przekazanego obiektu.
2. Bezzwrotna pomoc finansowa na przedsięwzięcia określone w § 2 ust. 1 pkt 2-4 *Warunków*, w tym również o charakterze budowlanym, może być udzielana w wysokości do 80% kosztów przedsięwzięcia, nie więcej niż 500 tys. zł na jedno przedsięwzięcie.

§ 4

1. Budowa, remont lub przebudowa budynków, lokali i infrastruktury technicznej, o której mowa w § 2 ust. 1 pkt 1 *Warunków*, może być przedmiotem bezzwrotnej pomocy finansowej, wyłącznie wówczas, gdy jej przeprowadzenie jest konieczne dla zapewnienia należytego funkcjonowania obiektów, przekazanych Beneficjentowi nieodpłatnie na podstawie umowy, bez uprzedniego doprowadzenia tych obiektów do należytego stanu technicznego.
2. Przez przebudowę, o której mowa w ust. 1, należy rozumieć również podłączenie przekazanych budynków, lokali lub infrastruktury technicznej do istniejącej lub budowanej gminnej infrastruktury technicznej.
3. Przez obiekty infrastruktury technicznej, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 1 *Warunków*, należy rozumieć w szczególności: wybudowane pod ziemią, na ziemi albo nad ziemią przewody lub urządzenia wodociągowe, kanalizacyjne, ciepłownicze, elektryczne, gazowe i telekomunikacyjne (w tym przyłącza i instalacje wewnętrzne w budynkach i budowlach), a także drogi.

4. Bezzwrotna pomoc finansowa na cele określone w § 2 ust. 1 pkt 1 *Warunków* może dotyczyć przekazywanych nieodpłatnie budynków, lokali i obiektów infrastruktury technicznej oraz innego majątku, których udokumentowany stan w momencie przekazania potwierdza konieczność objęcia ich budową, remontem lub przebudową.
5. Dokumentacja stanu obiektów w momencie przekazania powinna umożliwiać ocenę czy wysokość wnioskowanej bezzwrotnej pomocy finansowej nie przekracza wysokości nakładów niezbędnych dla doprowadzenia ich do należytego stanu technicznego.
6. W przypadku braku dokumentacji o stanie technicznym budynków, lokali oraz infrastruktury technicznej w momencie przekazania, ocena tego stanu może być dokonana na podstawie zgodnego oświadczenia obydwu stron umowy, mogących potwierdzić, w jakim stanie technicznym objekty te były w momencie przekazania. Oświadczenie winno zostać złożone na piśmie przed dniem zawarcia umowy o udzielenie bezzwrotnej pomocy finansowej i zawierać opis stanu przekazywanego obiektu, w tym rok budowy i istotne jego parametry techniczne. Gdy to jest możliwe powinno dołączyć się dokumentację fotograficzną obiektów infrastruktury technicznej będących przedmiotem wniosku.
7. Bezzwrotna pomoc finansowa na realizację przedsięwzięć budowlanych, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 1, 3 i 4 *Warunków* może być udzielona tylko raz na dane przedsięwzięcie, z zastrzeżeniem ust. 8.
8. Jeżeli przedsięwzięcie realizowane jest etapami, a każdy z etapów stanowi zamkniętą całość, dopuszcza się przyznanie bezzwrotnej pomocy finansowej w celu sfinansowania kolejnego etapu inwestycji pod warunkiem, że pierwszy etap został zakończony, a przyznana bezzwrotna pomoc finansowa na jego realizację została w całości rozliczona.

ROZDZIAŁ III

OBOWIĄZEK INFORMACYJNY BENEFICJENTA

§ 5

1. W przypadku realizacji przedsięwzięcia, finansowanego lub współfinansowanego przez KOWR, Beneficjent jest zobowiązany do poinformowania opinii publicznej (w tym odbiorców rezultatów przedsięwzięcia) oraz osób i podmiotów uczestniczących w przedsięwzięciu o uzyskanym dofinansowaniu ze środków KOWR. Sposób i zasady prezentowania informacji zależne są od rodzaju przedsięwzięcia i dostępny jest w dokumencie „Obowiązki informacyjne Beneficjenta bezzwrotnej pomocy finansowej”, stanowiącym **Załącznik nr 1** do *Warunków*.
2. Koszty związane z dochowaniem obowiązku informacyjnego ponosi w całości Beneficjent.

ROZDZIAŁ IV

SKŁADANIE I ROZPATRYWANIE WNIOSKÓW

§ 6

1. Bezzwrotna pomoc finansowa udzielana jest na kompletny (wraz ze wszystkimi wymaganymi załącznikami) i prawidłowo wypełniony wniosek Beneficjenta, złożony we właściwym terytorialnie Oddziale Terenowym KOWR dla miejsca realizacji przedsięwzięcia, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. Wnioski o udzielenie bezzwrotnej pomocy finansowej na przedsięwzięcia określone w § 2 ust. 1 pkt 2-4 *Warunków*:
  - 1) o charakterze ogólnopolskim;
  - 2) dotyczące wsparcia organizacji zawodów i konkursów jeździeckich przez stowarzyszenia, kluby sportowe i organizacje jeździeckie;
  - 3) dotyczące wsparcia działalności podmiotów realizujących zadania w obszarze umacniania i doskonalenia hodowli roślin uprawnych oraz hodowli zwierząt gospodarskich;z wyłączeniem przedsięwzięć o charakterze budowlanym, składane i rozpatrywane są w Centrali KOWR.
3. Wnioski o udzielenie bezzwrotnej pomocy finansowej powinny być składane co najmniej 30 dni przed rozpoczęciem realizacji przedsięwzięcia.

§ 7

1. Wzór wniosku o udzielenie bezzwrotnej pomocy finansowej stanowi:

- 1) na przedsięwzięcia o charakterze budowlanym określone w § 2 ust. 1 pkt 1, 3 i 4 *Warunków* - **Załącznik nr 2** do *Warunków*;
  - 2) na pozostałe przedsięwzięcia o charakterze niebudowlanym określone w § 2 ust. 1 pkt 2- 4 *Warunków* - **Załącznik nr 3** do *Warunków*.
2. Wykaz załączników, wymaganych do złożenia wraz z wnioskiem, zawierają wzory wniosków, o których mowa w ust. 1.
  3. Wszystkie składane wraz z wnioskiem kopie dokumentów powinny być potwierdzone za zgodność z oryginałem.
  4. W przypadku braków formalnych wniosku lub konieczności złożenia dodatkowych wyjaśnień, jednostka organizacyjna KOWR rozpatrująca wniosek powinna pisemnie wezwać wnioskodawcę do jego uzupełnienia lub złożenia dodatkowych wyjaśnień wyznaczając termin na jego uzupełnienie, nie krótszy niż 7 dni od dnia otrzymania wezwania. W uzasadnionych przypadkach, wyznaczony termin może zostać wydłużony na wniosek wnioskodawcy. Wniosek nieuzupełniony w terminie pozostawia się bez rozpatrzenia.

§ 8

Przyznanie bezzwrotnej pomocy finansowej musi zostać poprzedzone oceną jej celowości. Ocena ta winna uwzględniać w szczególności:

- 1) zgodność przedmiotu przedsięwzięcia z art. 24 ust. 12 ugrnSP;
- 2) zgodność celu pomocy z celami wymienionymi w art. 24 ust. 10 ugrnSP;
- 3) osiągnięcie efektów w realizacji ustawowych zadań KOWR, w tym korzyści uzyskane przez odbiorców pomocy oraz wpływ przedsięwzięcia na rozwój obszarów wiejskich;
- 4) podstawę prawną przekazania mienia – w przypadku przedsięwzięć, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 1 *Warunków*;
- 5) należyte udokumentowanie stanu technicznego mienia Zasobu w dniu jego przekazania - w przypadku przedsięwzięć, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 1 *Warunków*;
- 6) możliwości finansowe wynikające z planu finansowego Zasobu na rok, w którym przewidywana jest wypłata pomocy;
- 7) ustalenie w oparciu o wniosek i oświadczenia Wnioskodawcy, czy udzielana pomoc jest pomocą *de minimis* lub *de minimis* w rolnictwie.

ROZDZIAŁ V

POMOC DE MINIMIS

§ 9

1. Wsparcie udzielane przedsiębiorcy jest uznawane za pomoc publiczną w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, o ile jednocześnie spełnione są łącznie następujące warunki:
  - 1) udzielane jest ono przez państwo lub ze źródeł państwowych;
  - 2) powoduje uzyskanie korzyści finansowej przez przedsiębiorcę na warunkach odbiegających od istniejących na rynku;
  - 3) ma charakter selektywny, czyli uprzywilejowuje określonego lub określonych przedsiębiorców albo produkcje określonych towarów;
  - 4) grozi zakłóceniem lub zakłóca konkurencję oraz wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi Unii Europejskiej.
2. Bezzwrotna pomoc finansowa udzielana podmiotom prowadzącym działalność gospodarczą (należy przez to rozumieć działalność gospodarczą, do której mają zastosowanie reguły konkurencji określone w przepisach części trzeciej tytułu VII rozdziału 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej) lub podmiotom prowadzącym działalność związaną z produkcją, przetwarzaniem lub obrotem produktami rolnymi, ma odpowiednio charakter pomocy *de minimis*/pomocy *de minimis* w rolnictwie i jest udzielana zgodnie z przepisami, o których mowa w art. 24 ust. 13 ugnrSP na warunkach określonych w:
  - 1) rozporządzeniu Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i art. 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis* (Dz. Urz. UE L 352 z 24.12.2013 r., s. 1, ze zm.) - w przypadku pomocy *de minimis*, albo
  - 2) rozporządzeniu Komisji (UE) nr 1408/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i art. 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis* w sektorze rolnym (Dz. Urz. UE L 352 z 24.12.2013 r., s. 9, ze zm.) – w przypadku pomocy *de minimis* w rolnictwie.
3. W przypadku ubiegania się o pomoc publiczną, wraz z wnioskiem o udzielenie bezzwrotnej pomocy finansowej należy:

- 1) w przypadku wnioskowania o udzielenie pomocy *de minimis* zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) nr 1407/2013, przedłożyć:
  - wszystkie zaświadczenia o pomocy *de minimis* i/lub pomocy *de minimis* w rolnictwie lub rybołówstwie, jakie wnioskodawca otrzymał w roku, w którym ubiega się o pomoc oraz w ciągu dwóch poprzedzających go lat, albo oświadczenie o wielkości pomocy *de minimis* i/lub pomocy *de minimis* w rolnictwie lub rybołówstwie, otrzymanej w tym okresie (wzór oświadczenia stanowi **Załącznik nr 4** do niniejszych *Warunków*), albo oświadczenie o nieotrzymaniu takiej pomocy w tym okresie (wzór oświadczenia stanowi **Załącznik nr 5** do niniejszych *Warunków*);
  - wypełniony „Formularz informacji przedstawianych przy ubieganiu się o pomoc *de minimis*” stanowiący załącznik nr 1 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 marca 2010 r. w sprawie zakresu informacji przedstawianych przez podmiot ubiegający się o pomoc *de minimis* (Dz. U. z 2010 r., nr 53, poz. 311, ze zm.),
- 2) w przypadku wnioskowania o udzielenie pomocy *de minimis* w rolnictwie zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) nr 1408/2013, przedłożyć:
  - wszystkie zaświadczenia o pomocy *de minimis* i/lub pomocy *de minimis* w rolnictwie lub rybołówstwie, jakie wnioskodawca otrzymał w roku, w którym ubiega się o pomoc oraz w ciągu dwóch poprzedzających go lat obrotowych, albo oświadczenie o wielkości pomocy *de minimis* i/lub pomocy *de minimis* w rolnictwie lub rybołówstwie, otrzymanej w tym okresie (wzór oświadczenia stanowi **Załącznik nr 4** do niniejszych *Warunków*), albo oświadczenie o nieotrzymaniu takiej pomocy w tym okresie (wzór oświadczenia stanowi **Załącznik nr 5** do niniejszych *Warunków*);
  - wypełniony „Formularz informacji przedstawianych przez wnioskodawcę”, stanowiący załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 czerwca 2010 r. w sprawie informacji składanych przez podmioty ubiegające się o pomoc *de minimis* w rolnictwie lub rybołówstwie (Dz. U. z 2010 r., nr 121, poz. 810).

4. Beneficjent pomocy jest zobowiązany do jej zwrotu we wskazanej wysokości wraz z odsetkami i ewentualnymi innymi należnościami ubocznymi wynikającymi z decyzji i przepisów prawa, w przypadku, gdy uprawniony organ podejmie decyzję o obowiązku zwrotu pomocy publicznej. Obowiązek zwrotu nie powstaje lub ulega zawieszeniu, w przypadkach przewidzianych przepisami prawa.
5. Oddziały Terenowe KOWR lub Centrala KOWR, jako jednostki organizacyjne udzielające w imieniu KOWR pomocy, zobowiązane są z urzędu do wydania Beneficjentowi:
  - 1) zaświadczenia stwierdzającego, że udzielona pomoc jest pomocą *de minimis* - wzór „Zaświadczenia o pomocy *de minimis*” stanowi załącznik nr 1 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 marca 2007 r. w sprawie zaświadczeń o pomocy *de minimis* i pomocy *de minimis* w rolnictwie lub rybołówstwie (Dz. U. z 2018 r., poz. 350)
  - albo
  - 2) zaświadczenia stwierdzającego, że udzielona pomoc jest pomocą *de minimis* w rolnictwie - wzór „Zaświadczenia o pomocy *de minimis* w rolnictwie lub rybołówstwie” stanowi załącznik nr 2 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 marca 2007 r. w sprawie zaświadczeń o pomocy *de minimis* i pomocy *de minimis* w rolnictwie lub rybołówstwie (Dz. U. z 2018 r. poz. 350).
6. Zaświadczenie, o którym mowa w ust. 5, wydaje odpowiednio Dyrektor Oddziału Terenowego KOWR lub Dyrektor Biura Dyrektora Generalnego w Centrali KOWR, w dniu podpisania umowy o udzielenie bezzwrotnej pomocy finansowej.

ROZDZIAŁ VI

WYDATKI NA POKRYCIE KOSZTÓW PRZEDSIĘWZIĘCIA KWALIFIKOWANE DO REFINANSOWANIA

§ 10

1. Refinansowaniu w ramach bezzwrotnej pomocy finansowej podlegają poniesione przez Beneficjenta w sposób efektywny i racjonalny wydatki

- niezbędne do realizacji przedsięwzięcia, pomniejszone o wartość podatku od towarów i usług (VAT), z zastrzeżeniem ust. 4.
2. Przez wydatek należy rozumieć koszt poniesiony w znaczeniu kasowym, tj. jako rozchód środków pieniężnych z kasy lub rachunku bankowego Beneficjenta.
  3. Wydatki, o których mowa w ust. 1, muszą dotyczyć kosztów przedsięwzięcia określonych w harmonogramie rzeczowo-finansowym przedsięwzięcia, z zastrzeżeniem ust. 5 i winny być poniesione zgodnie z postanowieniami umowy bezzwrotnej pomocy finansowej.
  4. Podatek VAT stanowi koszt przedsięwzięcia jedynie, gdy został poniesiony przez Beneficjenta w związku z kosztami przedsięwzięcia i nie ma on prawnej możliwości odzyskania podatku VAT, tj. kiedy nie przysługuje mu prawo obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego.
  5. Beneficjent zobowiązany jest do złożenia we wniosku oświadczenia dotyczącego możliwości uwzględnienia podatku od towarów i usług w kosztach przedsięwzięcia.
  6. W przypadku przedsięwzięć o charakterze budowlanym do kosztów przedsięwzięcia zalicza się, poza kosztami bezpośrednio związanymi z pracami budowlanymi, również koszty przygotowania dokumentacji związanej z projektem przedsięwzięcia w tym: koszty dokumentacji technicznej, koszty uzyskania decyzji administracyjnych m.in. pozwoleń na budowę, pozwoleń wodnoprawnych, decyzji środowiskowych, koszty sporządzenia map lub szkiców sytuujących projekt, a także wydatki związane z nadzorem budowlanym, pod warunkiem, że stanowią integralną część kosztów ponoszonych w związku z realizacją przedsięwzięcia.
  7. Wydatki na pokrycie kosztów przedsięwzięcia powinny być udokumentowane w sposób umożliwiający ocenę realizacji projektu pod względem finansowym i merytorycznym. W tym celu Beneficjent zobowiązany jest do przedstawienia potwierdzonych za zgodność z oryginałem kopii faktur i innych dokumentów księgowych o równoważnej wartości dowodowej wraz z kopiami dokumentów potwierdzających poniesienie tych wydatków. Wszystkie dokumenty księgowe dotyczące ponoszonych kosztów muszą być potwierdzone za zgodność z oryginałem i prawidłowo opisane, tak aby widoczny był ich związek z realizowanym projektem.

8. Przez dokumenty potwierdzające poniesienie wydatków, o których mowa w ust. 7, rozumie się m.in. bankowy dowód wpłaty (przelew), potwierdzenie wypłaty gotówki w kasie, przekaz pocztowy, wygenerowany z systemu bankowości elektronicznej dokument potwierdzający wykonanie/zaksięgowanie transakcji, dokument księgowy zawierający informację o dokonaniu płatności gotówką lub kartą.
9. Wszystkie wykazane w rozliczeniu wydatki muszą być poniesione w terminie do 30 dni od dnia zakończenia realizacji przedsięwzięcia, nie później niż na dzień złożenia końcowego rozliczenia, z zastrzeżeniem ust. 10 i 11.
10. Dopuszcza się przedstawienie do rozliczenia wydatków poniesionych na pokrycie kosztów działań podjętych przed zawarciem umowy bezzwrotnej pomocy finansowej, które niezbędne były dla właściwej realizacji przedsięwzięcia.
11. W przypadku przedsięwzięć wymienionych w § 6 ust. 2 pkt 2 -3 *Warunków*, w uzasadnionych przypadkach, na wniosek Beneficjenta, dopuszcza się możliwość złożenia dokumentów księgowych potwierdzających poniesienie wydatków po otrzymaniu środków z bezzwrotnej pomocy finansowej. Podstawą wypłaty środków jest złożenie przez Beneficjenta stosownego oświadczenia oraz przedstawienie zestawienia zbiorczego faktur i innych dokumentów księgowych o równoważnej wartości dowodowej, potwierdzających poniesienie kosztów realizacji przedsięwzięcia, wraz z potwierdzonymi za zgodność z oryginałem kopiami tych dokumentów. Beneficjent, w terminie 14 dni od daty otrzymania środków w ramach bezzwrotnej pomocy finansowej, celem ostatecznego ich rozliczenia, zobowiązany jest do przedstawienia dokumentów potwierdzających poniesienie wydatków, o których mowa w ust. 8, wraz z ich zbiorczym zestawieniem.
12. Niedozwolone jest podwójne sfinansowanie, całkowite lub częściowe danego kosztu, tj. przedstawienie do rozliczenia wydatku, który został sfinansowany z innych środków krajowych lub wspólnotowych, z zastrzeżeniem ust. 13 i 14, lub sfinansowanie kosztów podatku VAT ze środków z bezzwrotnej pomocy finansowej, a następnie odzyskanie tego podatku ze środków budżetu państwa w oparciu o przepisy o VAT. Beneficjent jest zatem zobowiązany do złożenia wraz z rozliczeniem oświadczenia w tym zakresie.

13. Pomoc *de minimis* przyznana zgodnie rozporządzeniem Komisji (UE) nr 1407/2013 można łączyć z inną pomocą publiczną na zasadach określonych w Artykule 5 rozporządzenia.
14. Pomoc *de minimis* w rolnictwie przyznana zgodnie rozporządzeniem Komisji (UE) nr 1408/2013, można łączyć z inną pomocą publiczną na zasadach określonych w Artykule 5 rozporządzenia.

ROZDZIAŁ VII ZAWIERANIE UMÓW

§ 11

1. Szczegółowe warunki udzielenia i wykorzystania bezzwrotnej pomocy finansowej, jej wysokość oraz rodzaj finansowanego przedsięwzięcia określa umowa między KOWR a Beneficjentem.
2. Umowa winna być zawarta w formie pisemnej przed datą rozpoczęcia przedsięwzięcia.
3. Wzór umowy o udzielenie bezzwrotnej pomocy finansowej na przedsięwzięcia o charakterze budowlanym wymienione w § 2 ust. 1 pkt 1, 3 i 4 *Warunków* stanowi **Załącznik nr 6**, zaś wzór umowy na pozostałe przedsięwzięcia opisane w § 2 ust. 1 pkt 2-4 *Warunków* stanowi **Załącznik nr 7**, z tym zastrzeżeniem, że każdorazowo przepisy umowne winny być odpowiednio dostosowane do indywidualnego stanu faktycznego i prawnego sprawy, pod warunkiem, że umowa będzie zawierała co najmniej postanowienia, o których mowa w art. 24 ust. 12a ugnrSP.
4. Załącznikiem do umowy o udzielenie bezzwrotnej pomocy finansowej na przedsięwzięcia, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 1 *Warunków*, powinna być kopia aktu notarialnego nieodpłatnego przekazania majątku lub umowa przekazania urządzeń, obiektów i sieci (bez gruntu) na podstawie art. 24 ust. 6 ugnrSP.
5. Jeżeli w trakcie realizacji przedsięwzięcia, z przyczyn niezależnych od Beneficjenta, koszty przedsięwzięcia wzrosną, KOWR może zwiększyć kwotę bezzwrotnej pomocy finansowej na zasadach i warunkach określonych w *Warunkach*. Powyższa zmiana dokonywana jest na uzasadniony

i udokumentowany wniosek Beneficjenta w formie aneksu do umowy bezzwrotnej pomocy finansowej.

ROZDZIAŁ VIII

WYPŁATA ŚRODKÓW Z BEZZWROTNEJ POMOCY FINANSOWEJ

§ 12

1. Bezzwrotna pomoc finansowa wypłacana jest w formie refinansowania poniesionych przez Beneficjenta wydatków na realizacją przedsięwzięcia.
2. Przedłożenie rozliczenia bezzwrotnej pomocy finansowej przez Beneficjenta powinno nastąpić w ciągu 3 miesięcy od daty zakończenia realizacji przedsięwzięcia, z zastrzeżeniem ust. 3.
3. W przypadku wypłaty środków w transzach – gdy przedsięwzięcie realizowane jest zgodnie z umową bezzwrotnej pomocy finansowej w kilku etapach – przedłożenie rozliczenia transzy powinno nastąpić w okresie 1 miesiąca od zakończenia danego etapu, z tym że jeśli wypłacana jest ostatnia, Beneficjent powinien przedstawić niezbędne przy rozliczeniu pomocy dokumenty w ciągu 3 miesięcy od zakończenia całego przedsięwzięcia.
4. Wypłata środków z bezzwrotnej pomocy finansowej odbywa się na podstawie przedstawionych przez Beneficjenta dokumentów potwierdzających jego wykonanie, w tym wymaganej prawem budowlanym dokumentacji powykonawczej, oraz dokumentów, o których mowa w § 10 ust. 6 *Warunków*, w terminie nie dłuższym niż 60 dni od przedstawienia przez Beneficjenta kompletnego rozliczenia faktycznie poniesionych kosztów w związku z realizacją etapu przedsięwzięcia/przedsięwzięcia, oraz nie później niż 3 dni od zatwierdzenia polecenia wydatku przez KOWR, o ile z uwagi na szczególny charakter przedsięwzięcia, w treści umowy nie uzgodniono innego terminu, z zastrzeżeniem ust. 6.
5. W celu rozliczenia umowy i uzyskania refinansowania poniesionych wydatków, Beneficjent jest zobligowany do przedłożenia w KOWR w zależności od charakteru realizowanego przedsięwzięcia:
  - 1) kopii kosztorysu powykonawczego przedsięwzięcia lub innych kalkulacji;
  - 2) potwierdzonych za zgodność z oryginałem kopii dokumentów, o których mowa w § 10 ust. 7 *Warunków*, wraz z ich zbiorczym zestawieniem,

- którego wzór stanowi **Załącznik nr 8** do *Warunków*, z zastrzeżeniem § 10 ust. 11;
- 3) dokumentacji fotograficznej potwierdzającej realizację całości lub określonego etapu przedsięwzięcia, a w przypadku przedsięwzięć o charakterze budowlanym – dodatkowo potwierdzonych za zgodność z oryginałem kopii dokumentacji powykonawczej oraz dokumentów związanych z końcowym odbiorem robót, wymaganych prawem budowlanym;
  - 4) kopii umów z wykonawcami, potwierdzonych za zgodność z oryginałem;
  - 5) oświadczenia, że Beneficjent przestrzegał przepisów prawa zamówień publicznych przy realizacji przedsięwzięcia, o ile zobowiązany był do stosowania tych przepisów;
  - 6) oświadczenia, o którym mowa w § 10 ust. 12 *Warunków*, dotyczącego źródeł finansowania przedsięwzięcia;
  - 7) zestawienie wpływów i wydatków uzyskanych w ramach przedsięwzięcia – nie dotyczy przedsięwzięć o charakterze budowlanym;
  - 8) dokumentacji fotograficznej potwierdzającej fakt spełnienia obowiązku informacyjnego, o którym mowa w § 5 umowy;
  - 9) innych dokumentów, do przedłożenia których Beneficjent był zobowiązany zgodnie z postanowieniami zawartej umowy bezzwrotnej pomocy finansowej.
6. W przypadku, gdy przekazana przez Beneficjenta dokumentacja rozliczeniowa jest niekompletna lub wymaga wyjaśnień, wzywa się Beneficjenta do uzupełnienia braków i udzielenia wyjaśnień w terminie określonym w umowie, nie krótszym niż 14 dni od dnia otrzymania wezwania. Termin ten może ulec wydłużeniu na pisemną, uzasadnioną prośbę wnioskodawcy. Brak złożenia uzupełnień lub wyjaśnień w terminie skutkuje odmową wypłaty bezzwrotnej pomocy finansowej w całości lub części dotyczącej zakwestionowanych wydatków.

ROZDZIAŁ IX KONTROLA

§ 13

1. KOWR uprawniony jest do prowadzenia kontroli zgodności wykorzystania udzielonej bezzwrotnej pomocy finansowej z warunkami zawartej umowy, zarówno w okresie realizacji przedsięwzięcia jak i po zakończeniu jego realizacji.
2. W okresie realizacji przedsięwzięć o charakterze budowlanym, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 1, 3 i 4 *Warunków* i na które została przyznana bezzwrotna pomoc finansowa w kwocie powyżej 300 tys. zł, należy przeprowadzić co najmniej jedną kontrolę w miejscu realizacji przedsięwzięcia celem zbadania zgodności wykorzystania środków z celami określonymi w umowie oraz dokonania oceny rzeczywistego stopnia realizacji przedsięwzięcia.
3. Przedmiotem kontroli, o której mowa w ust. 1 mogą być w szczególności:
  - 1) zakres realizowanego przedsięwzięcia;
  - 2) terminowość realizacji zadania;
  - 3) spełnienie obowiązku informacyjnego;
  - 4) dokumenty dotyczące realizacji przedsięwzięcia (np. dokumenty księgowe);
  - 5) spełnienie dodatkowych warunków określonych w umowie.
4. KOWR zobowiązany jest do sporządzenia protokołu z kontroli, którego treść winna uwzględniać charakter przedsięwzięcia i zakres kontroli.
5. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w realizacji przedsięwzięcia KOWR wzywa pisemnie Beneficjenta do niezwłocznego ich usunięcia pod rygorem odstąpienia od umowy bezzwrotnej pomocy finansowej.

ROZDZIAŁ X

POMNIEJSZENIE ORAZ ZWROT POMOCY

§14

1. Złożenie do KOWR dokumentów rozliczeniowych po terminie wskazanym w § 12 ust. 2 skutkuje pomniejszeniem kwoty pomocy o 0,1 % za każdy dzień opóźnienia.
2. W przypadku złożenia rozliczenia z opóźnieniem większym niż o 60 dni, bezzwrotna pomoc finansowa nie zostanie wypłacona.

3. W uzasadnionych przypadkach termin, o którym mowa w ust. 2, może ulec wydłużeniu na pisemny wniosek Beneficjenta o kolejne 60 dni.
4. KOWR przysługuje, w terminie 5 lat od daty ostatecznego rozliczenia przedsięwzięcia, tj. daty przekazania całości środków na rachunek Beneficjenta, prawo odstąpienia od umowy i żądania zwrotu udzielonej bezzwrotnej pomocy finansowej w całości lub części wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od daty jej udzielenia, w szczególności w przypadku, gdy środki nie zostaną wykorzystane zgodnie z warunkami umowy lub z zachowaniem powszechnie obowiązujących przepisów prawa, w szczególności prawa o zamówieniach publicznych (o ile miały zastosowanie), lub gdy po ostatecznym rozliczeniu bezzwrotnej pomocy, dokumenty, na podstawie których dokonano tego rozliczenia, okażą się nieprawdziwe lub niezgodne ze stanem faktycznym, lub gdy Beneficjent naruszy postanowienia umowy o przyznanie bezzwrotnej pomocy, a także, gdy dojdzie do podwójnego finansowania przedsięwzięcia. Szczegółowe przesłanki żądania zwrotu udzielonej bezzwrotnej pomocy finansowej, w całości lub w części, stanowią element umowy.

ROZDZIAŁ XI PRZETWARZANIE DANYCH OSOBOWYCH

§ 15

Informacja o przetwarzaniu przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa danych osobowych wnioskodawców/Beneficjentów będących osobą fizyczną/ osobą fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą oraz osób upoważnionych do złożenia wniosku/zawarcie umowy o udzielenie bezzwrotnej pomocy w imieniu innych podmiotów.

W związku z treścią art. 13 i 14 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. U. UE L 119 z 04.05.2016 r., str. 1, sprost. Dz. U. UE L 127

z 23.05.2018 r., str. 2 oraz sprost. Dz. U. UE L 74 z 4.03.2021, s. 35), zwanego dalej „RODO”, Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa informuje, że:

- 1) Administratorem danych osobowych pozyskanych w celach związanych z udzielaniem bezzwrotnej pomocy finansowej na wspieranie przedsięwzięć określonych w art. 24 ust. 12 ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 2329, ze zm.), jest Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa z siedzibą w Warszawie, ul. Karolkowa 30, 01-207 Warszawa. Z administratorem można kontaktować się poprzez adres e-mail: kontakt@kowr.gov.pl lub pisemnie na adres korespondencyjny Centrali Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa, ul. Karolkowa 30, 01-207 Warszawa;
- 2) KOWR wyznaczył inspektora ochrony danych osobowych, z którym można kontaktować się w sprawach dotyczących przetwarzania danych osobowych oraz korzystania z praw związanych z przetwarzaniem danych osobowych, poprzez adres e-mail: iodo@kowr.gov.pl lub pisemnie na adres korespondencyjny administratora danych, wskazany w pkt 1;
- 3) KOWR przetwarza dane osobowe w celach związanych z realizacją zadań i obowiązków związanych z udzielaniem bezzwrotnej pomocy finansowej, w tym w celu rozpatrzenia wniosku, zawarcia i rozliczenia umowy o udzielanie bezzwrotnej pomocy finansowej oraz w celu realizacji obowiązku prowadzenia ewidencji korespondencji i archiwizacji dokumentacji zgodnie z ustawą z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (Dz. U. z 2020 r. poz. 164, ze zm.) co jest niezbędne wypełniania obowiązków prawnych ciążących na Administratorze oraz do wykonania umowy, której stroną jest osoba, której dane dotyczą, lub do podjęcia działań na żądanie osoby, której dane dotyczą, przed zawarciem umowy i stanowi o zgodnym z prawem przetwarzaniu danych osobowych w oparciu o przesłanki legalności przetwarzania, o której mowa w art. 6 ust. 1 lit. b i c RODO;
- 4) Pozyskane dane osobowe będą przetwarzane przez Administratora przez okres przewidziany przepisami prawa w tym zakresie, w tym przez okres przechowywania dokumentacji określony w przepisach powszechnych i uregulowaniach wewnętrznych w zakresie archiwizacji dokumentów wynoszący:

- a) w przypadku negatywnego rozpatrzenia wniosku - 5 lat licząc od dnia 1 stycznia roku następnego po roku, w którym rozpatrzono wniosek,
  - b) w przypadku zawarcia umowy o udzielenie bezzwrotnej pomocy - 5 lat licząc od dnia 1 stycznia roku następnego po roku, w którym upłył okres zobowiązań w związku z przyznaniem pomocy
- ww. okresy mogą zostać przedłużone o okres przedawnienia roszczeń przysługujących KOWR i w stosunku do niego.
- 5) Przetwarzane przez KOWR w celach o których mowa w pkt. 3 dane osobowe udostępniane mogą być innym podmiotom, jeżeli obowiązek taki będzie wynikać z przepisów prawa. Do danych przetwarzanych przez KOWR w celach określonych w pkt 3 mogą też mieć dostęp podmioty przetwarzające dane w imieniu KOWR, np. podmioty świadczące usługi informatyczne, usługi niszczenia dokumentów, jak również inni administratorzy danych osobowych przetwarzający dane we własnym imieniu, np. podmioty prowadzące działalność pocztową lub kurierską;
  - 6) Wszystkim osobom, których dane KOWR przetwarzać będzie w celach określonych w pkt 3, przysługuje prawo dostępu do swoich danych osobowych oraz otrzymania ich kopii, prawo do sprostowania (poprawiania) swoich danych osobowych i prawo ograniczenia przetwarzania danych osobowych. W sytuacji, gdy przetwarzanie danych nie będzie następować w celu wywiązania się z obowiązku wynikającego z przepisu prawa osobom, których dane dotyczą przysługuje prawo do usunięcia danych;
  - 7) W przypadku uznania przez osoby, których dane dotyczą, że przetwarzanie danych osobowych narusza przepisy RODO, przysługuje im prawo wniesienia skargi do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych;
  - 8) KOWR pozyskuje dane osobowe w celach określonych w pkt 3 bezpośrednio od osób, których dane dotyczą lub za pośrednictwem podmiotów składających wnioski/zawierających umowę o udzielenie bezzwrotnej pomocy;
  - 9) Podanie danych osobowych jest niezbędne do rozpatrzenia wniosku i ewentualnego zawarcia umowy o udzielenie bezzwrotnej pomocy. Konsekwencją niepodania danych osobowych będzie pozostawienie wniosku bez rozpatrzenia;

- 10) W oparciu o pozyskane dane osobowe KOWR nie będzie podejmował wobec osób, których dane dotyczą zautomatyzowanych decyzji, w tym decyzji będących wynikiem profilowania;
- 11) KOWR nie przewiduje przekazywania danych osobowych do państwa trzeciego (tj. państwa, które nie należy do Europejskiego Obszaru Gospodarczego obejmującego Unię Europejską, Norwegię, Liechtenstein i Islandię) ani do organizacji międzynarodowych.

ROZDZIAŁ XII

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

§ 16

1. Wszelkie zmiany warunków ustalonych w umowie o udzielenie bezzwrotnej pomocy finansowej powinny być procedowane w sposób analogiczny jak wnioski i po uzyskaniu pozytywnej decyzji należy zawrzeć stosowny aneks do umowy.
2. Wprowadza się ramowe wzory dokumentów, stanowiące załączniki do niniejszych Warunków:

Załącznik nr 1	- obowiązki informacyjne Beneficjenta bezzwrotnej pomocy finansowej;
Załącznik nr 1a	- wzór tablicy informacyjnej w przypadku realizacji przedsięwzięcia o charakterze budowlanym;
Załącznik nr 1b	- wzór plakatu informacyjnego w przypadku realizacji przedsięwzięcia o charakterze niebudowlanym;
Załącznik nr 2	- wzór wniosku o udzielenie bezzwrotnej pomocy finansowej na przedsięwzięcia o charakterze budowlanym;
Załącznik nr 3	- wzór wniosku o udzielenie bezzwrotnej pomocy finansowej na pozostałe przedsięwzięcia;
Załącznik nr 4	- wzór oświadczenia wnioskodawcy o wielkości otrzymanej pomocy <i>de minimis</i> albo <i>de minimis</i> w rolnictwie lub rybołówstwie;

- Załącznik nr 5** - wzór oświadczenia wnioskodawcy o nieotrzymaniu pomocy *de minimis* albo *de minimis* w rolnictwie lub rybołówstwie;
- Załącznik nr 6** - wzór umowy na przedsięwzięcia o charakterze budowlanym (pdf);
- Załącznik nr 7** - wzór umowy na pozostałe przedsięwzięcia (pdf);
- Załącznik nr 8** - wzór zestawienia zbiorczego faktur i innych dokumentów księgowych o równoważnej wartości dowodowej, w tym dotyczących poniesienia wydatków, przedstawionych do rozliczenia.